

KOMISE PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

COMMITTEE FOR THE ENVIRONMENT
OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF THE CZECH REPUBLIC

Národní tř. 3, 117 20 Praha

Stanovisko KŽP AV ČR k hlasování PSP ČR k zákonu o ochraně ovzduší ze dne 10. 2. 2012:

Se značným zneklidněním pozorujeme opětovné zhoršování kvality ovzduší a životního prostředí v České republice v posledních letech. Týká se především jemných prachových částic PM10 a PM2.5, na které se váží zdraví nebezpečné látky. Jak ukazují výzkumy, lze identifikovat nepříznivé zdravotní dopady zejména v době těhotenství a u předškolních dětí s vážnými následky zvýšení zdravotního rizika v pozdějším věku. V uplynulém roce se zvětšila rozloha území, na kterém byly naměřeny nadlimitní a zákon překračující koncentrace znečištění i počty dnů jejich trvání. Jde o silné zatížení některých regionů, kde dochází k plošnému zvýšení a dlouhodobému přetrvávání koncentrací škodlivin představujících riziko pro střední délku života a zdraví obyvatel. Jakkoli v této oblasti postrádáme přesná hodnocení, která řeší účast zdrojů na imisním znečištění, které u nás dosud nejsou příliš často a účelně využívané, většina dosavadních poznatků svědčí o tom, že například nejméně 80% tohoto znečištění a zejména nebezpečných příměsí prachových částic je produkována na Severní Moravě průmyslem. Průmyslové znečištění ovzduší začíná opět být u nás nejvážnější hrozbou životnímu prostředí a obyvatelstvu zejména v regionech zatížených těžkým průmyslem.

Za těchto okolností se jeví jako naprosto nepřijatelné a neodpovědné hlasování poslanecké sněmovny o zákonu o ochraně ovzduší, který zbavil průmyslové znečišťovatele závazků ke znečišťování ovzduší a otevřel tak cestu k prohlubování obnovených nepříznivých trendů bez možnosti alespoň takto regulovat nepříznivý vliv průmyslu na zdraví obyvatelstva. V dané souvislosti konstatujeme, že je to poprvé v celé polistopadové historii, kdy se demokraticky zvolená sněmovna svým hlasováním zřetelně postavila proti všem dosavadním prohlášením a legislativním snahám v oblasti ochrany životního prostředí a zdraví obyvatelstva. Hlasování sněmovny připomíná neblahou zkušenost z období předlistopadové totality, kdy se rozcházela slova a činy tehdejší komunistické moci, která nepokrytě a cynicky hazardovala se zdravím a střední délkou života obyvatelstva, zejména v pánevních okresech Severních Čech v zájmu průmyslu, energetiky a exportu surovin.

Uvedený legislativní návrh je zcela zjevně v rozporu s dosavadním směrem vývoje v oblasti ochrany životního prostředí u nás a vyřazuje naši zemi z prostředí moderních evropských zemí, kde je realizováno heslo "znečišťovatel platí". Tento krok zařadí Českou republiku mezi státy zaostávající jak v technologické úrovni ochrany prostředí, tak zejména v jejím legislativním ukotvení a vymahatelnosti zákonů upřednostňujících kvalitu života obyvatelstva

před zájmy průmyslové lobby. Poslanci, kteří nechali projít tento skandální zákon, se přihlásili k plné politické odpovědnosti za katastrofální stav životního prostředí a měli by obyvatelstvu zejména v průmyslových regionech svoje důvody pro souhlas s navrženým zákonem (novelou) vysvětlit. Jejich chování vyvolává vážné podezření, že zhoršování životního prostředí u nás je způsobeno neschopností zbavit ekonomické a sociální prostředí enormní a donedávna nepředstavitelné korupční zátěže.

V Praze dne 14.2. 2012

MUDr. Radim Šrám, Dr.Sc.
předseda KŽP AV ČR

Doplňující informace:

Argumentace přísnějšími limity pro velká průmyslová zařízení z evropských norem je zavádějící. Tyto zdroje měly naplnit emisní limity a literu zákona podle staré směrnice IPPC v roce 2012. Jejich situace se však řešila kolektivními emisními stropy, což nepředstavovalo žádný tlak na zlepšování technologií, změnu paliva a snížení emisí. Novou směrnicí jim Evropská unie poskytla novou výhodu prodloužení termínu do roku 2016, další možnost "transformačního" plánu snížení emisí do roku 2020, a pokud se zavážou staré fungovat od roku 2016 do roku 2023 maximálně 17.5 tisíc hodin, nemusí přísnější limity až do roku 2023 plnit vůbec. To bude platit na obou stranách česko-polské hranice, takže naděje na rapidní zlepšení kvality ovzduší je mizivá. Emisní koktejl, který kdysi namíchal komunistický režim, proto ještě dlouho přetrvá.